

ondertussen in Groot Mijdrecht Noord

'Boer heeft meer aan een bedrijf elders dan aan een som geld'

Het is een kleine groep, de boeren die volgens de provinciale plannen moeten vertrekken uit Groot Mijdrecht Noordoost. Het grootste deel van de circa 45 huishoudens die moeten wijken, bestaat uit de rijkere burgers die "landelijk" zijn gaan wonen. Hun onderhandelingspositie is aanzienlijk beter dan die van de agrarische bedrijven, zegt voorzitter Henk Veldhuizen van LTO Noord provincie Utrecht. 'Die bewoners zijn over het algemeen niet grondgebonden. Zij kunnen rustig afwachten met welk voorstel de provincie komt en dat desnoods langdurig juridisch aanvechten. De boeren daarentegen zijn van de grond afhankelijk, hebben allemaal extensieve bedrijven. Voor hen is het veel belangrijker om snel een deal te sluiten met de provincie. Ze zijn daarbij niet altijd in de gelegenheid het onderste uit de kan te halen.'

Kort geleden namen Provinciale Staten het besluit de polder Groot Mijdrecht Noord aan te wijzen als gebied dat de provincie mag aankopen voor natuur. Indien nodig mag zij bewoners en bedrijven onteigenen tegen volledige schadeloosstelling. De constructie is uit te leggen als manier om bewoners tegemoet te komen: zonder onteigeningsclausule kan om juridische redenen geen volledige schadeloosstelling worden betaald. Maar voor Groot Mijdrecht Noord geldt dat hiermee de plank behoorlijk is misgeslagen, vindt Veldhuizen. 'Groot Mijdrecht Noord is een dossier van miscommunicatie en allerlei politieke blunders. Na zo'n onteigeningsverhaal trekken de bewoners zich alleen maar verder in de loopgraven terug. Het is moeilijk voor hen nog vertrouwen te hebben in het bestuur. Als LTO word je er ook op aangekeken door je achterban.'

Onteigenen is in de agrarische sector not done, zegt de LTO-bestuurder. 'Boeren zien hun grond als iets waar je als provincie met je vingers vanaf blijft. Tenzij er genoeg geld tegenover staat of een goed alternatief. Voor de boeren in Groot Mijdrecht Noord is een acceptabel alternatief in de vorm van een bedrijf elders belangrijker dan geld. Want waar vind je tegenwoordig nog ruimte voor een extensief landbouwbedrijf?'

Plan

Het LTO-bestuur in de provincie Utrecht is in het begin betrokken geweest bij de planvorming voor Groot Mijdrecht Noord. Veldhuizen: 'Wij hebben meegewerkt aan het opstellen van het oorspronkelijke Plan de Venen. De insteek was: voor elk wat wils. Het op orde brengen van de landbouwstructuur, maar ook ruimte voor

natuur en recreatie. Met als achterliggende gedachte dat natuur in principe overal is te realiseren, terwijl de landbouw gebonden is aan locaties.'

Plan de Venen is een van de zes varianten die een paar jaar geleden voor de polder zijn bedacht. Die varianten verdwenen van tafel, omdat ze te duur werden bevonden of niet voldoende oplossingen boden. 'Later ging de provincie haar eigen weg. Met het Herijkt Plan de Venen kwam de zevende optie uit de bus. Dat plan is een heel ander verhaal', zegt Veldhuizen. 'De provincie heeft er extra beleid in gefietst. Nu is er uiteindelijk maar één doel over: natuur. Een deel van de polder moet onder water. Aan de randvoorwaarden hieromheen is weinig aandacht besteed. Dat wekt veel weerstand op. Bestuurders hebben dit volledig verkeerd ingeschat.'

De bewoners en ondernemers hebben zich uit alle overleg teruggetrokken en willen alleen nog via advocaten met bestuurders communiceren, zo lieten ze onlangs in een brief aan de gedeputeerde weten. Veldhuizen begrijpt die keuze, al vindt hij het niet de goede weg. 'Het is natuurlijk altijd beter om in gesprek te blijven. De politieke besluitvorming gaat gewoon door. Anderzijds kan een daad stellen ook de boel weer op scherp zetten.'

Ondertussen in Groot Mijdrecht Noord

Het provinciebestuur maakt momenteel een inrichtingsplan voor Groot Mijdrecht Noord. Dit is gebaseerd op het Herijkt Plan de Venen, waarvoor afgelopen zomer definitief is gekozen. Het oostelijk deel van Groot Mijdrecht Noord wordt hierin omgezet in natuur en de bewoners van die polder moeten vertrekken. In het inrichtingsplan wordt bepaald om welke huizen en bedrijven het gaat. Het provinciebestuur onderzoekt welke bewoners eventueel nog aan de randen van de polder kunnen blijven wonen. Het is de bedoeling om het inrichtingsplan nog dit jaar op hoofdlijnen klaar te hebben.

Het Herijkt Plan de Venen is een plan met aanvullingen op de oorspronkelijke variant, die destijds door onder meer LTO is bedacht. Hierin zijn regelingen aan het plan gekoppeld waardoor bijvoorbeeld extra natuurdoelen moeten worden behaald.

Het is een gevoelig dossier, dat van de polder Groot Mijdrecht Noord. Wordt het definitief nat in de polder om de problemen van bodemdaling, vervuild kwelwater en waterberging op te lossen? De bewoners van de polder, de boeren, de natuur- en recreatieorganisaties, het waterschap, de gemeente en de provincie: allemaal hebben ze hun eigen verhaal en hun eigen belang. Landwerk trekt de laarzen aan en peilt het water en de meningen. Dit is de zeventiende aflevering in de serie Ondertussen in Groot Mijdrecht Noord.



‘Het slimste wat de provincie nu nog kan doen is in alle openheid een overzicht geven van alles: kosten, planning, termijnen enzovoort’

Foto: Lex Broere

Laten liggen

Als er één persoon is die de mogelijkheid had om de verstoorde verhoudingen weer enigszins vlot te trekken, is het gedeputeerde Wouter de Jong, zegt Veldhuizen. De Jong nam eind vorig jaar het dossier over van Joop Binnekamp. Veldhuizen vindt dat de provinciebestuurder een grote kans heeft laten liggen. ‘Als nieuweling had hij de gelegenheid om fris te beginnen. Hij had een pas op de plaats kunnen maken en dan met actie kunnen komen. Hij weet waar de gevoeligheden liggen. In de praktijk heeft hij echter bijna niets van zich laten horen.’

De poging die de gedeputeerde heeft ondernomen met de bewoners in contact te komen door zichzelf per brief uit te nodigen voor keukentafelgesprekken, is niet afdoende, zegt de LTO-bestuurder. ‘Hij had geen gesprek moeten vragen, maar gewoon moeten gáán. Laarzen aan en de polder in. Als hij direct had aangebond bij mensen, hadden ze hem echt wel binnen gelaten.’ Het slimste wat de provincie nu nog kan doen, is zo snel mogelijk het achterste van haar tong laten zien, vindt Veldhuizen. ‘In alle openheid een overzicht geven van alles: kosten, planning, termijnen enzovoort. Het lijkt me

ook verstandig dat dit proces nog voor de volgende verkiezingen van Provinciale Staten (in maart 2011, red.) wordt afgesloten.’

Opspuiten

Veldhuizen loopt zelf rond met een onorthodox plan als oplossing voor de problematiek in Groot Mijdrecht Noord. Zijn idee: spuit de polder op met een meter zandslib. ‘Opspuiten gebeurt ook bij nieuwe woningbouwprojecten. Onder het hele Groene Hart ligt een veenpakket. Dat veroorzaakt inklinking en bodemdaling zoals dat ook in Groot Mijdrecht Noord gebeurt’, legt hij uit. ‘Door opspuiten ga je dat tegen. Ook vervuild kwelwater is na

deze ingreep verleden tijd. Kwel neemt toe als de bodem daalt, dus bij ophoging met zandslib neemt de kweldruk af.’ Tot nu toe heeft nog niemand Veldhuizen ervan kunnen overtuigen dat zijn stelling niet klopt, zegt hij. Wel erkent hij dat de kosten van zo’n operatie hoog zijn. ‘Het is niet goedkoop en je kunt de polder een tijd niet gebruiken. Maar in een land waar de vraag naar grond zo groot is, kun je naar mijn idee een dergelijke oplossing heel goed overwegen.’

PETRA FRANS